

A Ch'añ Carta D'A EB' HEBREO

Hebreos sb'i jun carta tic, aton jun carta tic tz'ib'ab'ilb'at d'a juntzañ eb' creyente israel saclemnac yajb'ati, yujto ijan val sjavi schab'c'olal eb' yuj juntzañ yaelal sjavi d'a yib'añ eb' yuj eb' ajc'ool. Spechji b'eyec' eb' yic syactej eb' yac'anoch Dios d'a sc'ool, yic sb'eyb'alejpax juntzañ yicham b'eyb'al eb' icha d'a yalañtaxo. A jun mach tz'ib'annac jun carta tic, jantac c'ayb'ub'al syac' d'a eb', syac'an val yojtaquejel eb' to añej Jesucristo ix ac'jicot yuj Dios.

A d'a jun carta tic syala' to a Jesús Yuninal Dios, yuj chi' yelxo ec'b'al yelc'och d'a yichañ eb' schecab' Dios, d'a yichañ eb' ángel, d'a yichañ viñaj Moisés yed' d'a yichañ viñaj Josué. A val Dios ix alani to a Jesús Sat Sacerdote yaj d'a junelñej. Yelxopax ec'b'al snivanil yelc'och d'a yichañ eb' sacerdote sb'inaj d'a slolonel tz'ib'ab'ilcani. Añej yuj Jesús syal scolchaj masanil anima d'a schucal. Tato syac'och eb' d'a sc'ool, tz'elcancot eb' d'a scal xivc'olal yed' d'a chamel. Añej Jesús syal yac'an colnab'il d'a yel, yuj chi' ay juntzañ sc'ayb'ub'al Dios tz'ib'ab'ilcan d'a slolonel ch'oxnab'il yaji.

A jun mach tz'ib'annac'b'at jun carta tic, a tz'alan yuj yab'ixal juntzañ anima d'a slolonel Dios tz'ib'ab'ilcani, yic syojtaquejel juntzañ ab'ix chi' eb' creyente, yic stec'b'ej sb'a eb' masanto d'a slajvub', syac'anpaxoch spensar eb' d'a juntzañ sch'oxnac Cristo. Slajvi juntzañ lolonel tic yed'

cachnab'il, aj pensaril yed' stzatzil sc'ool eb' creyente.

A Yuninal Dios ix yac'lab'ej slolon d'ayoř

¹ A d'a peca' tzijtum tas yac'lab'ejnac Dios slolon d'a eb' co mam quicham. Tzijtum el yac'lab'ejnac eb' schecab' yalaneli. ² Axo d'a slajvub' tiempoal tic, a val Yuninal ix scheccot yal d'ayoř. A yed'oc sb'onac yolyib'ařq'uinal tic yed' masanil tas ay d'ay. Yac'annac paxcanoch masanil juntzař chi' d'a yol sc'ab'. ³ A Yuninal chi' sch'oxan val el snivanil yelc'och Dios. Te lajanřej spensar yed' Dios chi'. Yujřej slolonel Yuninal chi', vach'řej yec' masanil tasi, yujto a slolonel chi' te nivan spoder. Ayic ix lajvi yic'ancanel co mul, ix b'at em c'ojan d'a svach' c'ab' Dios d'a satchař.

Snivanil yelc'och Yuninal Dios

⁴ A Yuninal Dios chi', ec'alxo ix aj d'a yichař eb' ángel, yujto a yopisio ac'b'il yuj Smam, ec'alxo nivan yelc'och d'a yichař yopisio eb' ángel chi'. ⁵ Malaj junoc eb' ángel b'aj ix yal Dios icha ix aj yalan d'a Yuninal. Aton ix yalan icha tic:

A ach tic Vuninal ach. A d'a jun c'u tic ix vac' checlajoc to Vuninal ach, xchi.

Ayic ix yalanxi Dios icha tic, mař yujoc junoc eb' ángel ix yala', palta yuj Yuninal chi' ix yala':

A in tic, Mamab'il ol in aj d'ay, axo Uninab'il ol aj d'ayin, xchi Dios.

⁶ Ayic ix schecancot jun pitař Yuninal Dios d'a yolyib'ařq'uinal tic, ix yalan yuuj:

Emocab' cuman masanil eb' v'ángel d'ay, xchi.

⁷ Axo yuj eb' ángel yalnac Dios icha tic:

Svac'och eb' vángel icha ic'al, axo eb' tzin ac'an servil, svac'och eb' icha yoc c'aq'uul, xchi.

⁸ Palta syal pax Dios chi' yuj Yuninal icha tic:

Ach Dios, Rey achñej d'a masanil q'uinal. A ach tic, tojolñej tzutej ac'an yajalil d'a yib'añ eb' ico'.

⁹ Tzach tzalaji, tato vach' tas sc'ulej eb' anima, axo tato a chucal sc'ulej eb' jun, schichon a c'ool.

Yuj chi', a Dios, aton a Diosal, A' ix ach sic'aneli, ix yac'an jun nivan tzalajc'olal d'ayach. A jun chi', ec'al nivan yelc'och d'a yichañ icha ix ac'ji d'a eb' ajun ed'oc, xchi d'a Slolonel Dios chi'.

¹⁰ Syalanpax icha tic:

Ach Cajal, atax d'a yichb'anil a b'onaccanem yich yolyib'añq'uinal tic, a ach pax val lac'an a b'onaccan satchaañ.

¹¹ Ol satel masanil juntzañ tic, a achxo jun, ayachñejeq'ui. A juntzañ tic ol ixtaxoc, icha sc'ab'ic'och junoc c'apac.

¹² Ol a q'uexcanel icha val sq'uexanel junoc sc'a pichul eb' anima, syumancanel eb'. A achxo jun, añeja' aji, malaj b'aq'uiñ ol ach sateloc, xchican d'a Slolonel Dios chi'.

¹³ Malaj juneloc ix yal Dios d'a junoc ángel icha ix yutej yalan d'a Yuninal, ayic ix yalan icha tic:

Emañ c'ojan d'a in vach' c'ab', masanto ol vac'canoch eb' ayoch ajc'olal d'ayach d'a yalañ oc, xchi d'a Yuninal chi'.

¹⁴ A eb' ángel chi', espíritu ton eb', yac'umalñej servil Dios yaj eb'. Checb'ilcot eb' yic scolvaj eb' d'ayoñ a oñ ol co cha co colnab'il d'a junelñej.

2

Añejocab' co colnab'il sco na'a

¹ Yuj chi' yovalil scac'och co pensar d'a juntzañ c'ayb'ub'al ix cab'i, tato maay, jab'jab'il ol oñ sat-caneloc. ² A slolonel Dios yalnaccan eb' ángel d'a eb' co mam quicham d'a peca', tz'acan ajnac yelc'ochi. A eb' mañ c'anab'ajannacoc jun lolonel chi', javinac yaelal d'a yib'añ eb'. ³ Tato icha chi' ajnac eb' chi', ¿tasto val ol cutoc co colan co b'a tato squiq'uel co pensar d'a jun co colnab'il te nivan yelc'och tic? A val lac'an Cajal Jesús b'ab'laj aljinac yab'ixal. Axo eb' ab'annac, sch'oxnac eb' to yel jun ab'ix tic, ix yalanpax eb' d'ayoñ. ⁴ Añejtona' yac'nac pax testigoal sb'a Dios yuj jun ab'ix tic ayic sch'oxannac juntzañ milagro yed' juntzañ tas satub'tac yilji, yic scheclaji to te yel. Añejtona' ix yac' pax Espíritu Santo d'ayoñ, ato syala' tas opisio sgana syac' d'a junjun oñ.

Lajan ix aj Jesucristo qued'oc

⁵ Van valancot yuj junxo yolyib'añq'uinal toto ol javoc. A jun chi', mañoc d'a yol sc'ab' eb' ángel ol yac'och Dios. ⁶ Yujto ay b'aj syal icha tic d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:

Mamin, ¿tas val jab'oc quelc'och a oñ anima oñ tic, yuj chi' tzoñ a nacoti, tzoñ a tañvan yuj co vach'iloc?

⁷ Ejminac ix oñ utejcan janic' d'a yichañ eb' ángel ayic ix oñ a b'oani, palta nivan quelc'och yuj copisio ix ac'a'.

⁸ Ix ac'anoch masanil tastac b'ob'il uuj d'a yol co c'ab', xchi d'a Slolonel chi'.

Yuj chi', ayic ix yac'anoch masanil tas Dios d'a yol co c'ab', malaj junoc tas maj yac'can ochi. A ticnaic maxto quilochlaj tato ix can masanil d'a yol co c'ab'. ⁹ Palta squiloch Jesús to lajan ajnac qued'oc, yuj chi' a d'ay tz'elc'och masanil tas tz'ib'ab'ilcan chí', vach'chom malaj val ix aj yelc'och junoc tiempoal d'a yichañ eb' ángel yuj Dios, ayic ul yac'annacoch sb'a animail. Yuj svach'c'olal Dios, yuj chi' ix el d'a sc'ool scham Jesús cuuj co masanil. Axo ticnaic, te ec'b'al svach'il ix aji, te nivan yelc'ochi, yujto ix yab' syail ayic ix chami.

¹⁰ Masanil tas b'ob'il yuj Dios, yuuj aypaxeq'ui. Snib'ej to masanil eb' yuninal ol c'och b'aj ay stz-iqiuqial. Yuj chi' yovalil ix yab' syail Jesús co Columal, icha chi' ix aj stz'acvielc'och yuj Dios. A Jesús chi' ix ac'anem yich co colnab'il. ¹¹ A oñ yic oñxo Dios, junñej co Mam yed' jun ix oñ ac'anoch yicoc Dios chí'. Yuj chi' a Yuninal Dios chí', max q'uixvilaj oñ yalan yuc'tacoc ma yanab'oc. ¹² Icha tic ix yal d'a Smam d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: Ol valel ab'ixal d'a eb' vetchoñab'. Ayic ol
smolb'an sb'a eb', ol ach in b'itej d'a scal eb',
xchi.

¹³ Yalannac pax icha tic:

A Dios ol vac'och yipoc in c'ool, xchi.

Añejtona' syalanpax icha tic:

Ayinñej ec' d'a tic yed' eb' vuninal ix yac' Dios d'ayin, xchi d'a Slolonel Dios chí'.

¹⁴ A oñ tzoñ och yuninaloc Dios, chamelb'a yaj co nivanil tic. Yuj chi' yovalil ix och pax snivanil Jesús chamelb'ail icha co nivanil tic. Yuj chi' ayic ix chami, ix yac' lajvoc yopisio jun viñ ay spider smilvaji, aton viñ diablo. ¹⁵ A d'a yalañtaxo, ichato

ayoñ och schecab'oc viñ diablo chi', yujto tzoñ xiv co chami, palta a Jesús ix oñ ac'ancanel d'a libre. ¹⁶ Val yel, mañ yicoc scol eb' ángel ix uleq'ui, palta cuuj a oñ yiñtil oñ viñaj Abraham tic. ¹⁷ Yuj chi', yovalil lajan ix aj qued'oc a oñ yuc'tac oñ tic, yic vach' tz'oc' sc'ool d'ayoñ, yic pax sc'anab'ajej yopisio d'a Sat Sacerdoteal d'a yichañ Dios, yic a' stupanel co mul. ¹⁸ Ix yab' val syail, ayic ix ac'ji proval. Yuj chi' a ticnaic syal scolvaj qued'oc ayic tzoñ ac'ji proval.

3

Ec'al yelc'och Jesús d'a yichañ viñaj Moisés

¹ Ex vuc'tac ex vanab', yic exxo Dios ved'oc, yujto A' avtannac oñ och yicoc. Yuj chi' co vach' aq'uejecocho co pensar d'a Cristo Jesús, yujto schecab' Dios yaj d'ayoñ. Sat Sacerdote pax yaji, icha syal co c'ayb'ub'al chab'il cuuj. ² A Jesús c'anab'ajum ix yutej sb'a d'a jun ix ac'an yopisio, icha yutejnac viñaj Moisés sc'anab'ajan d'a scal eb' yuninal Dios smasanil yed'oc. ³ A junoc b'oum pat, más ec'al d'a jun pat sb'o chi'. Ichaton chi' Jesús, más ec'al d'a yichañ viñaj Moisés chi'. ⁴ Junjun te' pat, ay mach sb'oan te'. Palta a masanil tasi, a Dios b'ojinac. ⁵ A viñaj Moisés chi', sc'anab'ajejnac viñ yac'an servil d'a scal masanil eb' yuninal Dios yed'oc, yujto yac'umal servil Dios yaj viñ. Ayoceto yac'annac testigoal sb'a viñ yuj juntzañ tas d'iñan yalan Dios. ⁶ Palta a Cristo ix sc'anab'ajej, yujto Yuninal Dios. A' ayoch Yajalil d'a yib'añ eb' yico', aton eb' yuninalxo Dios yed'oc. Tato tec'an scutej

cac'anoch d'a co c'ool, tzoñ tzalaj pax yuj jun ayoch yipoc co c'ool, yuninal oñ ton Dios syal chi'.

Ay jun ic'oj ip yic eb' yuninal Dios

⁷ Yuj chi', icha syalcan Yespíritu Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:

A d'a jun c'u tic, tato tzeyab' tas syal Dios,

⁸ mañ e pitej e b'a icha yutejnac sb'a eb' e mam eyicham, a eb' chi', spitejnac sb'a eb' d'ayin d'a tz'inan luum, yac'annac in proval eb' ta'.

⁹ Vach'chom 40 ab'il yilnac juntzañ milagro eb' in b'onac, palta añaña' yac'lejnac in proval eb'.

¹⁰ Yuj chi' cotnac voval, valannac yuj eb': Masanil tiempo ch'ocñej b'aj ayoch spensar eb'. Tox-onton malaj sgana eb' yojtacanel in c'olb'al, xin chi'.

¹¹ Yuj chi', cotnac voval d'a eb'. Vac'annac in ti' to mañ ol och eb' d'a jun lum luum b'aj junc'olalñej ol aj eb', xchi Dios d'a slolonel chi'.

¹² Ex vuc'tac ex vanab', tzeja'ilej val e b'a, yic malaj junoc ex tze pitej e b'a yuj e chab'c'olal, yuj chi' tze patiquejel Dios pitzan. ¹³ Yacb'an tzato yala', slaj eyac'laj e tec'anil junjun ex d'a junjun c'u, yic vach' malaj ex tzex juviel yuj chucal, malaj ex tzex pitb'iel yuu. ¹⁴ Yujto atax d'a sb'ab'elal cac'nacoch Cristo yipoc co c'ool. Tato añaña' tec'an scutej co b'a cac'anoch yipoc co c'ool masanto d'a slajvub', ay calan quic yed'oc syal chi'.

¹⁵ Yujto icha chi' yaj stz'ib'ajcani:

A d'a jun c'u tic, tato tzeyab' tas syal Dios, mañ e pitej e b'a, icha yutejnac sb'a eb' e mam eyicham, ayic spitannac sb'a eb' d'ayin, xchicani.

16 ¿Mach eb' ab'annac slolonel Dios tze na'a, slajvi chi' spitannac sb'a eb' d'ay? Aton masanil eb' coljinac elta yuj viñaj Moisés d'a Egipto. 17 ¿Mach eb' b'aj 40 ab'il cotnac yoval Dios tze na'a? Aton eb' ochnac smul d'ay, yuj chi' chamnac eb' d'a tz'inan luum chi'. 18 ¿Mach eb' b'aj yac'nac sti' Dios to mañ ol c'och eb' b'aj junc'olalñej ol aj tze na'a? Aton eb' mañ c'anab'ajannacoc d'ay. 19 Yuj chi' snachajel cuuj to maj ochlaj eb' b'aj junc'olalñej tz'aj chi', yujto maj sc'anab'ajej eb'.

4

1 Yalnaccan Dios to ol yal co c'och b'aj ay junc'olal. Yuj chi' yovalil squil co b'a, yic malaj junoc oñ mañ ol oñ tzac'van co c'och b'aj ay junc'olal chi'. 2 Yujto alb'ilxo vach' ab'ix yic colnab'il d'ayoñ, icha aj yaljinac d'a eb'. Palta nab'añej aljinac jun ab'ix chi' d'a eb', yujto maj yac'och eb' d'a sc'ool ayic yab'annac eb'. 3 Palta a oñxo tic, junc'olalxo caji, yujto scac'och d'a co c'ool. Icha tic ajnac yalan Dios yuj eb' co mam quicham chi':

Vac'nac in ti' to mañ ol och eb' d'a jun lum luum b'aj junc'olalñej ol ajoc, xchi.

Axo Dios, atax yic slajvinac sb'oan yolyib'añq'uinal tic, ochnac vaan smunlaji. 4 A Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, a' tz'alan yuj yuquil c'ual icha tic:

A d'a yuquil c'ual sb'oan yolyib'añq'uinal tic Dios, ix och vaan smunlaji, xchi.

5 Syalanpax icha tic:

Mañ ol och eb' d'a jun lum luum b'aj junc'olalñej ol ajoc, xchi.

⁶ A eb' chi' b'ab'laj ab'annac jun vach' ab'ix yic colnab'il tic, palta maj c'ochlaj eb' b'aj junc'olalñej tz'aj chi' yujto maj sc'anab'ajej eb'. Palta yovalil ay mach ol c'och b'aj ay junc'olal icha yalnaccan chi'. ⁷ Yujto ix sch'ox junxo tiempoal Dios, aton jun tiempoal b'aj ayoyñ ec' tic. Yujto pecatax yalnaccan yuj jun b'aj ay junc'olal chi', schecannac yal viñaj David icha ix vala', b'aj syal icha tic:

A d'a jun c'u tic, tato tzeyab' tas syal Dios, mañ e pitej e b'a d'ay, xchi.

⁸ Q'uinaloc c'ochnac eb' quetisraelal yuj viñaj Josué b'aj ay junc'olal chi', majxom yal Dios tato tzato yal coch b'aj ay junxo junc'olal chi'. ⁹ Yuj chi', a oñ yicoñxo Dios tic, ayto val jun b'aj ay junc'olal ol yac' d'ayoyñ. ¹⁰ Yujto ayic ol yac'an jun chi' Dios d'ayoyñ, icha ajnac yoch vaan smunlaji, icha chi' ol aj coch vaan co munlaji. ¹¹ Yuj chi', caq'uec val quip cac'anoch Dios d'a co c'ool yic ol oñ och d'a junc'olal chi'. Malajocab' junoc oñ sco b'eyb'alej sb'eyb'al eb' spitejnac sb'a chi'.

¹² A slolonel Dios, pitzan yaji, ay spoder. Lajan slolonel chi' icha junoc q'uen espada jay ye d'a schab'il pac'añ. Yuj chi', ichato stecjioch d'a co pixan yed' d'a co pensar masanto scheclajelta tas caj junjun oñ. Yujto a sch'oxanelta tas sco na'a yed' tas sco nib'ej. ¹³ Malaj junoc mach syal sc'ub'anel sb'a d'a Dios. Yujto chequelñej masanil tas d'a yichañ, aton d'ay ol cac' entregar co cuenta.

A Jesús, tz'ac'anoch co ti' d'a Dios

¹⁴ Ay val jun tz'ac'anoch co ti' d'a Dios, te nivan yelc'ochi, aton Jesús, Yuninal. A' ix c'och d'a satchaañ d'a yichañ Dios. Yuj chi' yovalil tec'an

scutej co b'a cac'anoch co c'ool d'a jun c'ayb'ub'al ix co cha'a. ¹⁵ A jun tz'ac'anoch co ti' d'a Dios, a' tz'oc' sc'ool d'ayoñ ayic malaj quip, yujto lajan ix utaj yac'ji proval ichoc oñ tic, palta malaj juneloc ix och smul. ¹⁶ Yuj chi', max oñ xiv co c'och d'a yichañ Dios b'aj scheclaj svach'c'olal, yic tz'oc' sc'ool d'ayoñ ta', syac'anpax svach'c'olal d'ayoñ ayic te malaj svach'il caji.

5

¹ A junjun eb' sat sacerdote a d'a co cal a oñ anima oñ tic sic'jielta eb'. Tz'ac'ji yopisio eb' yac'anoch co ti' d'a Dios, syac'an ofrenda eb' yed' silab' sñusji yuj co mul. ² Lajan eb' sat sacerdote chi' qued'oc, yujto malaj stec'anil eb'. Yuj chi' syal nivan syutej sc'ool eb' d'a eb' max nachajel yuuj yed' d'a eb' tz'em d'a junoc spaltail. ³ A eb' sat sacerdote chi', animañej eb', yuj chi' yovalil syac'pax juntzañ silab' ñusb'il chi' eb' yuj smul, icha juntzañ silab' syac' eb' yuj smul eb' anima.

⁴ Malaj junoc mach scomon aq'uejoch sb'a d'a jun opisio chi'. Añej eb' avtab'il yuj Dios syal yochi, icha ajnac viñaj Aarón yuj Dios d'a peca'. ⁵ Icha pax chi' Cristo, maj yac'ochlaj sb'a sat sacerdoteal d'a yol yico', palta a Dios ix ac'anoch yopisio. Icha tic ix yutej yalan d'ay:

A ach tic, Vuninal ach. A d'a jun c'u tic, ix vac' checlajoc to Vuninal ach, xchi.

⁶ Añeja', ay pax b'aj icha tic syalcan d'a Slolonel: Sacerdote achñej d'a junelñej, icha yopisio viñaj Melquisedec, xchi Dios chi' d'ay.

⁷ Ayic ix ec' Jesús d'a yolyib'añq'uinal tic, te chaañ ix lesalvi, ix oq'ui ayic ix sc'anan tas d'a Dios, aton

jun ay spoder scolanelta d'a yol sc'ab' chamel. Ix ab'ji slesal chi', yujto te nanam ix yutej sb'a d'ay. ⁸ Vach'chom Yuninal Dios, palta yuj juntzañ yaelal ix yab'i snachajel yuuj chajtil syutej sc'anab'ajani. ⁹ Ayic ix yic'anelc'och sb'a masanil tas nab'il yuuj, ix ac'ji yopisio yac'an colnab'il d'a junelñej d'a masanil eb' sc'anab'ajan tas syala'. ¹⁰ Yuj chi' a Dios ix ac'an yopisio yoch sat sacerdoteal icha yopisio viñaj Melquisedec d'a peca'.

Ay smay co meltzajxi d'a co patic

¹¹ Tzigtumto tas in gana sval d'ayex yuj jun tic, palta ajaltac calani tas syalelc'ochi, yujto te pural snachajel eyuuj. ¹² Ayxo stiempoal eyac'an och d'a e c'ool. Smoj to tzaxo e c'ayb'ej eb' yicxo Dios ticnaic. Palta ina añej juntzañ sc'ayb'ub'al Dios mañ ajaltacoc tze nib'ej tz'alchajxi d'ayex, yujto maxto canlaj eyuuj. Mantalaj e tec'anil, lajan ex icha junoc nene' unin vanto schuni, maxto ujilaj sva'i. ¹³ A juntzañ c'ayb'ub'al chi', icha lech, ichñej ta'. Yuj chi' a eb' sgana yab'an juntzañ chi', añeja' lajan eb' icha junoc nene' unin. Añeja' maxto nachajel yuj eb' tas scutej co tojlob'itan co b'eyb'al. ¹⁴ Axo juntzañ c'ayb'ub'al pural snachajeli, lajan icha tas syab'lej eb' icham anima. Yuj chi', a eb' sc'ayb'an juntzañ chi', aton eb' tec'anxo spensar. C'aynac eb' snaaneli b'aja juntzañ tas vach' yed' juntzañ chuc.

6

¹ Axo ticnaic, caq'uec quip co b'at d'a quichañ, yic stec'c'aj co pensar. A ticnaic canocab' juntzañ b'ab'el c'ayb'ub'al syal yuj Cristo. Mocxob' co

c'ayb'ejeclaj juntzañ b'ab'el c'ayb'ub'al ol val tic. Aton juntzañ tz'alani to sco na co b'a d'a jun b'eyb'al tzoñ ic'anb'at d'a chamel, aton jun b'eyb'al max yal oñ scolani. Syalanxi to scac'och Dios d'a co c'ool. ² Syalanpax yuj bautismo. Syalanxi yuj eb' syaq'uec' sc'ab' d'a co jolom ayic tz'och copisio. Syalanxi to ol oñ pitzvocxi d'a scal eb' chamnac. Syalanxi to ol cot yaelal d'a yib'añ eb' anima d'a junelñej. Aton juntzañ c'ayb'ub'al tic, c'ocb'ilxo cab'ani. ³ A ticnaic, ayto val juntzañxo ol co c'ayb'ej tato syal sc'ool co Mam Dios.

⁴ A oñxo tic, ichato tz'ictajab'ilxo co pensar. Chab'ilxo jun silab' Dios te vach' cuuj. Ay calan quic d'a Espíritu Santo. ⁵ Cojtacxo svach'il slolonel Dios. Cojtacxo spoder ol checlaj d'a jun tiempo toto ol javoc. ⁶ Yuj chi', tato ay mach syiq'uel sb'a d'a Cristo, maxtzac yal smeltzaj junelxo yic sna sb'a. Yujto ayic smeltzaj d'a spatic, syalelc'ochi to a val lac'an van yac'anoch Yuninal Dios d'a spenec te' culus junelxo. Van yac'an q'uixvelal sb'a d'a yichañ eb' anima. ⁷ Yujto a oñ tic, lajan oñ icha lum lum. Ayic syac'an ñab', syuc'b'at a' lum. Ay lum lum vach' avb'en syac' d'a eb' smunlaj d'a sat. Yuj chi' syac' svach'c'olal Dios d'a lum. ⁸ Ay pax lum lum nab'a q'uiix, nab'a añ c'ultacñej sq'uib' d'a sat. Malaj jab'oc syaxil. Yuj chi' scatab'aj lum yuj Dios, axo d'a slajvub'alxo, stz'ab'at lum smasanil.

A tas scac'och yipoc co c'ool

⁹ Palta a ex, ex xajanab'il cuuj, vach'chom scalb'at juntzañ tic d'ayex, palta scac'och yipoc co c'ool to mañ ex lajanoc yed' eb' scal tic, palta ol checlajel juntzañ vach'il d'ayex sch'oxani to ay e

colnab'il. ¹⁰ Yujto a Dios tojol spensar. Mañ ol satlaj sc'ool d'a juntzañ tas ix e c'ulej yed' chajtil ix aj e xajanani, ayic ix ex colvaj d'a eb' yicxo Dios. Añejtona' tze c'ulejñej paxi. ¹¹ Palta co gana to tze c'ulejñej juntzañ tic d'a masanil tiempo, yic vach' tz'acan ol e cha jun spac van e tañvani. ¹² Co gana to mañ jaraganaoc tzeyutej e b'a d'a yic Dios. B'eyb'alejec sb'eyb'al eb' syac' val och sc'ool d'ay, eb' tec'an val syutej sb'a, yujto a eb' icha chi' syutej sb'a, van schaan juntzañ tas yalnaccan Dios to ol yac' d'a eb'.

¹³ Ayic yac'annac sti' Dios d'a viñaj Abraham d'a peca', munil A' slocnac sb'i, yujto malaj junoc mach ec'al d'a yichañ. Yuj chi' mañ slocnacoc junocxo b'i. ¹⁴ Yalnac icha tic d'a viñ: Val yel nivan in vach'c'olal ol vac' d'ayach. Tzijtum iñtilal ol vac'can pitzvoqueli, xchi d'a viñ. ¹⁵ Axo viñaj Abraham chi', nivan yutejñac sc'ool viñ stañvani, yuj chi' schanac jun b'aj yac'nac sti' Dios chi' viñ. ¹⁶ Ayic sco locan sb'i junoc mach, añej junoc mach ec'al d'a quichañ sco loco'. Ayic scalan junoc tas te yel, sco loc sb'i junoc mach, yic mañxa mach stelaj sb'a qued'oc. ¹⁷ Añejtona', icha chi' yutejñac Dios yac'an sti', munil slocnac sb'a sch'ocoj, yujto sgana sch'ox d'ayoñ to yel ol quiquej tas b'aj yac'nac sti', malaj jab'oc tas ol sq'uexa'. ¹⁸ Yujto slocnac sb'i Dios ayic yac'annac sti', yuj chi' a tas yalnac, malaj b'aq'uiñ ol q'uexmajoc, yujto max yesejlaj. A tas yalnac chi', syac' val snivanil co c'ool, yujto a oñ tic cac'nacoch co b'a d'a yol sc'ab' yic tzoñ scolo'. Van co tañvani tas ol yac' d'ayoñ, yuj chi' a scac'och yipoc co c'ool. ¹⁹ Te tec'an yaj co pensar ticnaic,

yujto scac'och jun chi' yipoc co c'ool. Lajan yaj icha junoc barco te ay yip syamnub' syamanoch vaan. A jun ayoch yipoc co c'ool chi', ayxo och d'a spatic och c'apac smacul snañal yol stemplo Dios ay d'a satchaañ. ²⁰ Ata' b'ab'el ochnac Jesús d'a quichañ yic sjacan d'ayoñ. Yujto malaj b'aq'uiñ ol yacte j yoch Sacerdoteal, icha yopisio viñaj Melquisedec.

7

A Jesús Sat Sacerdote icha yopisio viñaj Melquisedec

¹ A viñaj Melquisedec chi', ^{7.1} rey viñ d'a choñab' Salem d'a peca'. Yac'nac sacerdoteal viñ d'a Dios, aton Dios te nivan yelc'och d'a yichañ masanil. A junel, xid'ec' viñaj Abraham yac' oval yed' juntzañ eb' rey, yac'ji ganar eb' yuj viñ. Axo yic spaxta viñ, axo viñaj Melquisedec chi' xid' c'uman viñ d'a yol b'e. Sc'anan svach'c'olal Dios viñ d'a yib'añ viñaj Abraham chi'. ² Axo viñaj Abraham chi' ac'an sdiezmoal jantacñej tas yac' ganar d'a jun oval chi' d'a viñaj Melquisedec chi'. A sb'i viñ chi' syalelc'ochi, rey te tojol. Añejtona' sreyal pax choñab' Salem. A Salem syalelc'ochi, junc'olal. Yuj chi' scuchan pax viñ sreyal junc'olal. ³ Mañ chequeloc mach smam snun viñ, mach pax smam yicham viñ. Malaj b'aj syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan yuj yaljub'al viñ yed' pax yuj schamel viñ. Yuj chi' sch'oxnab'il Yuninal Dios yaj viñ, yujto ochnac viñ sacerdoteal d'a masanil tiempo.

^{7.1} **7:1** Tz'ilchaj pax yab'ixal viñaj Melquisedec tic d'a Génesis 14.18-20.

4 Nachajocab'el eyuuj ticnaic to te nivan yelc'och viñaj Melquisedec chi'. Yujto yac'nac sdiezmoal masanil tas xid' yac'nac ganar viñ co mam quicham Abraham d'a viñ. 5 Syal d'a ley Moisés to a eb' sacerdote, aton eb' yiñtilal Leví, ay yalan yic eb' schaan sdiezmoal masanil tas ay d'a eb' quetchoñab', vach'chom yiñtilal Abraham eb' yed' eb'. 6 Axo viñaj Melquisedec chi', vach'chom mañ yiñtilaloc Leví yaj viñ, palta schanac sdiezmo viñaj Abraham chi' viñ, aton viñ b'aj yac'nac sti' Dios. Sc'anannac svach'c'olal Dios viñ d'a yib'añ viñaj Abraham chi'. 7 Cojtac to a mach sc'anan svach'c'olal Dios d'a yib'añ junocxo anima, más nivan yelc'och d'a yichañ jun schaan svach'c'olal Dios chi'. 8 A ticnaic, a eb' schaan sdiezmo eb' quetchoñab', chamelb'a anima yaj eb'. Palta a Slolonel Dios tz'alani to ichato pitzanto viñaj Melquisedec chi'. 9 A d'a peca', a viñaj Leví chaannac sdiezmo eb' quetchoñab', palta syal calani to a viñ ac'annac sdiezmo d'a viñaj Melquisedec chi' ayic yac'annac yic viñaj Abraham d'a viñ. 10 Yujto ayic xid'naquec' viñaj Melquisedec chi' sc'umej viñaj Abraham chi', manto aljilaj viñaj Leví chi'. Aytooch viñ d'a snivanil viñaj Abraham chi', yujto a viñ ay yiñtil viñ.

11 A eb' co mam quicham a d'a yol sc'ab' eb' sacerdote yiñtilcan viñaj Aarón, viñ cotnac d'a yiñtilal viñaj Leví schanac ley Moisés eb'. Q'uinaloc tato ix yal sb'oan spensar eb' quetchoñab' chi' eb' d'a yichañ Dios, ¿tasto val yuj ix och junxo sacerdote icha yopisio viñaj Melquisedec, mañ ichaoc ajnac viñaj Aarón chi'?

¹² Tato ix q'uexvi stzonal smunlaj eb' sacerdote chi', yovalil pax sq'uexvi ley Moisés syal chi'. ¹³ A jun van yalji tic, aton Cajal Jesús. A Cajal tic, mañoc viñaj Leví ay yiñtilal. Ch'oc junxo macañ eb' israel ay yiñtilal. A d'a scal jun macañ eb' chi', malaj junoc eb' ix och sacerdoteal. ¹⁴ Cojtac to a Cajal chi', a viñaj Judá ay yiñtilcani. Axo viñaj Moisés, malaj tas yalnaccan viñi, tato ay junoc eb' yiñtilal viñaj Judá chi' syal yoch sacerdoteal.

¹⁵ Snachaj val el jun tic cuuj, yujto a junxo sacerdote janac, aton Cajal Jesús, jun lajan yajyed' viñaj Melquisedec. ¹⁶ Ix och Cristo sacerdoteal yujto malaj b'aq'uiñ ol chamoc, mañ yujoc to d'a junoc iñtilal sic'b'ilcanel icha yalan ley ix coti. ¹⁷ Yujto ix yal Dios d'ay:

Malaj b'aq'uiñ ol actej och Sacerdoteal, icha yopisio viñaj Melquisedec, xchi d'ay.

¹⁸ Yuj chi', a jun ley d'a yalañtaxo, lajvinac yopisio, yujto malaj tz'ochi. Nab'añej ayeq'ui. ¹⁹ Malaj junoc mach b'onac spensar yuj jun ley chi'. Palta ay junxo ec'al svach'il ochnac sq'uexuloc. Aton jun chi' ayoch yipoc co c'ool. Yujñej jun chi' syal co nitzanoch co b'a d'a stz'ey Dios.

²⁰ Ayic ix sb'oan jun tic Dios, loch'il val sb'i yuuj. ²¹ Ayic ix och yopisio eb' sacerdote d'a peca', maj sloclaj sb'i Dios chi'. Palta ayic ix och Cristo sacerdoteal, ato ta' ix sloc sb'i. Yujto tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios icha tic:

Ix yac' sti' Cajal, malaj b'aq'uiñ ol sq'uexa', yalnaccan icha tic: Malaj b'aq'uiñ ol actej och Sacerdoteal, icha yopisio viñaj Melquisedec, xchicani.

²² A junxo strato yac'nac chi', ec'to svach'il d'a yichañ jun sb'ab'laj aq'uejnac. Axo Jesús tz'ac'anelc'och jun trato chi'. ²³ Vach'chom tzijtum eb' sacerdote ochnac d'a jun opisio chi', palta mañ junoc eb' munlajnac d'a masanil tiempo, yujto scham eb'. ²⁴ Palta axo Jesús chi', mañxalaj b'aq'uiñ ol chamoc. Yuj chi' masanil tiempo ay yopisio yac'anoch co ti' d'a Dios. ²⁵ Yuj chi', a oñ ix oñ ac'jioch yicoc Dios yuuj, syal tzoñ colchaj yuuj d'a junelñej, yujto pitzanñej d'a junelñej, yic stevi d'a Dios cuuj.

²⁶ Yuj chi', ayton val yopisio jun sat sacerdote chi' d'ayoñ, aton jun vach'ñej toni. Malaj jab'oc schucañ ma smul ochnac. Mañ lajanoc yed' eb' ajmul. A Dios ix ic'ancharañ d'a yib'añ eb' ay d'a satchañ. ²⁷ Mañ lajanoc icha juntzañxo eb' sat sacerdote. Yujto a eb' chi' yovalil syac' juntzañ silab' eb' sñuschaj d'a junjun c'u. Sb'ab'laj aq'uej yic eb' yuj smul, ichato chi' syac'apax eb' yuj smul eb' yetanimail, palta a Jesús, junelñej ix yac' jun silab' yuj co mul co masanil, aton yic ix yac'anoch sb'a d'a yol sc'ab' chamel cuuj. ²⁸ A eb' ochnac sat sacerdotéal yuj ley Moisés, anima eb', ay spaltail eb'. Palta ayic ix lajvi yopisio jun ley chi', ix yaq'uelc'och jun sti' Dios yac'naccani, aton yac'annac yopisio junxo sat sacerdote, aton Yuninal, jun ix ac'anelc'och masanil tas nab'il yuj Dios chi'.

8

A jun schab'il strato Dios

¹ Aton juntzañ ix val tic, in gana snachajel eyuuj to icha chi' yaj jun co sat sacerdote

chi'. C'ojanxoem d'a svach' c'ab' Dios b'aj ay d'a satchaãñ ticnaic. ² Van smunlajoch d'a yopisio chi' d'a yol stemplo Dios te yel, aton jun a val lac'an Cajal chi' b'oannac. Mañoc eb' anima b'oannac. ³ Junjun eb' sat sacerdote, ay yopisio eb' yac'an juntzañ ofrenda d'a Dios yed' juntzañ silab' sñusji. Yuj chi', yovalil ay pax tas syac' Cristo chi' d'a Dios. ⁴ Q'uinaloc añaña' ayec' d'a yolyib'añquinal tic ticnaic, mañom oclaj sacerdote yaj d'a Dios, yujto ay juntzañxo eb' sacerdote ay yopisio yac'an juntzañ ofrenda icha syal ley Moisés. ⁵ Palta ch'oxnab'ilñej yaj yopisio eb' chi' d'a tas ay d'a satchaãñ, ichato yeñulñej yaji. Cojtac to toñej ch'oxnab'il yaji, yujto ayic manto b'oji scajnub' Dios yuj viñaj Moisés chi', yal Dios chi' d'a viñ: Ab'i, tza b'o masanil icha val jun yechel in ch'oxnac d'ayach d'a jolom vitz tic, xchi d'a viñ. ⁶ Palta a jun co sat sacerdote ticnaic, ec'al svach'il yopisio d'a yichañ yopisio eb' chi'. Yujto a tz'ac'anelc'och jun strato Dios yac'nac d'ayoñ. A jun strato chi', más vach' d'a yichañ jun b'ab'el, yujto a juntzañ tas b'aj yac'nac sti' Dios, ec'al te vach'.

⁷ Q'uinaloc tato malaj junoc tas ix yac' palta d'a jun b'ab'el trato chi', mañom yovaliloc ix yac' junxo schab'il trato tic. ⁸ Palta yilnac Dios to palta yutejnac sb'a eb' anima chi'. Yuj chi' icha tic syalcan d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:

A Dios Cajal tz'alani: D'a jun tiempoal ol javoc, ol in b'o junxo schab'il in trato yed' eb' yirñtilal Israel yed' pax eb' yirñtilal Judá.

⁹ A jun trato chi', mañ lajanoc ol aj yed' jun in trato in b'onac yed' eb' smam yicham eb', ayic vic'annac elta eb' d'a yol yic Egipto. Yujto

ayic vic'annac elta eb' chi', ichato ochnac in quetz quetz d'a sc'ab' eb'. Palta mañ sc'anab'ajejnacoclañ in trato chi' eb', yuj chi' vactejnaccan eb' sch'ocoj.

- ¹⁰ Axo junxo schab'il in trato ol in b'o yed' eb' yirñtilal Israel b'aq'uirñ, icha tic ol vutoc: Ol vac'och juntzañ in checnab'il d'a spensar eb', ichato ol in tz'ib'ejcanoch d'a spixan eb'. A in ol in och sDiosaloc eb'. Axo eb' ol och in choñab'oc.
- ¹¹ Mañxa eb' ol alan d'a eb' yetchoñab' icha tic: Yovalil tzeyojtaquejel Dios Cajal, mañ xchioc eb'. Yujto ol in yojtaquejel eb' masanil, vach'chom eb' unin, ma eb' icham anima.
- ¹² Ol vac'can lajvoc schucal eb'. Mañxalaj b'aq'uirñ ol in nacot smul eb', xchi Dios Cajal d'a Slolonel chi'.
- ¹³ Ayic ix yalancot Dios yuj jun schab'il trato tic, ix sch'oxo' to ec'nacxob'at jun b'ab'el trato. Q'uinaloc ay junoc tas ec'nacxob'at ticnaic, ¿tom ayto yopisio? Tato mañxa yopisio, syalelc'ochi to van sateli.

9

A scajnub' Dios

¹ A d'a jun b'ab'el trato, ay juntzañ checnab'il syala' tas syutej eb' yac'anem sb'a d'a Dios b'aj ay scajnub' d'a sat luum tic. ² Icha tic ajnac sb'o jun scajnub' chi': A jun b'ab'el cuarto, scuch Yic Dios. Ata' ay jun b'achnub' candil. Ay jun mexa yed' juntzañ pan tz'ac'ji d'a Dios. ³ Axo d'a spatic och jun c'apac schab'il smacul yool, ata' ay junxo cuarto, scuch Yicñej Dios Yaji. ⁴ Ata' ay jun q'uen

chaynub' nab'a oro b'aj sřusji incienso. Ata' ay pax scaxail strato Dios, aton jun nab'a oro spatic. Axo d'a yool, a jun chen nab'a oro ayemi, ayem maná d'a yool. Axo d'a stz'ey jun chen chi' ayem te' sc'ococh viřaj Aarón, aton jun te' volannac. Ay paxem juntzař q'uen b'aj tz'ib'ab'ilcan jun strato Dios. ⁵ Axo d'a yib'ař jun caxa chi' ac'b'ilq'ue yechel querubín, yic chequel to a Dios ayec' ta'. Jeřanq'ue sc'axil eb' d'a yib'ař jun yed'tal b'aj tz'ac'ji juntzař silab' yuj smul eb' quetchořab'. C'ocb'ilřejocab' chi' sval d'ayex yuj chajtil yilji jun chi'.

⁶ Ayic yochnac yopisio juntzař chi', junjun c'u tz'och eb' sacerdote d'a jun b'ab'el cuarto chi', yic syac' servil Dios eb' ta'. ⁷ Palta axo d'a jun schab'il cuarto chi', ařej viř sat sacerdote syal yochi. Juntac elřej tz'och viř d'a junjun ab'il. Ayic tz'och viř chi', yovalil yed'nac schiq'uil noc' noc' viř, yic syac' viř silab'oc yuj smul, yuj pax smul eb' quetchořab' max yil yochi. ⁸ Palta a Yespíritu Dios tz'ac'an nachajel junxo tic cuuj: Yacb'an ayto yopisio jun b'ab'el cuarto chi', axo junxo cuarto scuchan Yicřej Dios Yaji, macancani. ⁹ A juntzař chi', ch'oxnab'il yaj d'ayoř d'a jun tiempoal tic. A eb' syal sb'a d'a Dios yed' juntzař yofrenda yed' juntzař silab' sřusji, max yal-laj yac'ji sat smul eb' d'a sc'ool yuuj. ¹⁰ Yujto a juntzař tas sc'ulej eb' chi', ařej yuj tas sva eb' yed' tas syuq'uej eb' syala'. Syalanpax yuj chajtil tz'aj sacb'ican juntzař tastac yuuj. A juntzař checjinac sc'ulej eb' chi', yicřej snivanil eb' yaji. Ayřej yopisio juntzař chi' yuj eb', masanto a Dios ix q'uexani.

¹¹ Palta ulnaxoec' Cristo, yuj chi' A' ayoch co sat

sacerdoteoc ticnaic. Te vach' juntzañ tas ix yac' d'ayoñ, yujto a junxo scajnub' Dios b'aj tz'ac'chaj servil, másxo te vach', malaj jab'oc spaltail. A jun chi', mañ animaoc b'ojinac, yujto mañoc d'a yolyib'añq'uinal tic ayeq'ui. ¹² Ayic yochnac Cristo chi' d'a junelñej d'a jun cuarto Yicñej Dios Yaji, mañoc schiq'uil noc' quelemtac chiva, ma noc' quelemtac vacax yac'nac silab'oc. A val schiq'uil yac'lab'ejnac, yuj chi' yac'nac ganar co colnab'il d'a junelñej. ¹³ A schiq'uil noc' toro, schiq'uil noc' chiva yed' stañil noc' cob'estac vacax stz'ai, a stzicjib'at d'a yib'añ eb' anima mañ vach'oc icha yalan ley, icha chi' tz'utaj eb', yic tz'ochxican eb' vach'il d'a yichañ ley chi', palta añej d'a snivanil eb' ay yopisio jun chi'. ¹⁴ Tato icha chi' yopisio schiq'uil noc' noc' chi', ocxom val schiq'uil Cristo. A Espíritu ayec' d'a masanil tiempo. Yuuj yac'nac och sb'a Cristo silab'oc d'a Dios, icha junoc noc' noc' malaj jab'oc spaltail tz'ac'ji silab'il. Yuj chi' a schiq'uil chi' syal yic'anel d'a co pensar juntzañ chucal tz'ac'ancot chamel d'a quib'añ. Axo ticnaic syal cac'an servil Dios pitzan.

¹⁵ Yuj chi', a Jesucristo tz'ac'an elc'och jun schab'il trato chi'. Ayic ix chami, ix yac'can lajvoc smul masanil eb' ayec' d'a yol sc'ab' jun b'ab'el trato chi'. Yuj chi' a oñ avtab'il oñ yuj Dios yicoc, syal quican jun b'aj yac'naccan sti', aton co q'uinal d'a junelñej. ¹⁶ Yujto ayic ay junoc ch'añ

testamento, 9.15-16 yovalil scheclaji tato cham-nacxo jun b'ojinac chi', yic syal yoch yopisio ch'añ. 17 Yujto mantalaj yopisio ch'añ tato pitzanto viñ b'ojinac ch'añ chi'. Ato scham viñ, tz'och yopisio ch'añ. 18 Yuj chi' icha chi' yaj jun b'ab'el trato chi'. Ayic manto och yopisio, ay juntzañ chic' elnac. 19 Yujto a viñaj Moisés avtannac masanil juntzañ checnab'il yic ley yab' eb' co mam quicham. Slajvi chi', yic'ancot jun sc'ab' te' hisopo viñ b'ac'b'il d'a chacchac lana. Axo d'a scal schiq'uil noc' quelem-tac vacax, noc' quelemtac chiva, calan yaj yed' a a', sb'at lab'ejem viñ, stzicanb'at viñ d'a yib'añ ch'añ ley yed' d'a yib'añ eb' anima chi'. 20 Slajvi chi', yalan viñ d'a eb': A jun chic' tic, a tz'ac'anelc'och jun strato Dios syac' d'ayoñ, 9.20 xchi. 21 Añejtona' stzicnab'at juntzañ chic' chi' viñ d'a yib'añ sca-jnub' Dios yed' d'a juntzañ yamc'ab' ay yopisio ta'. 22 Syal ton calan icha syal ley chi', ijan val sacb'icanel masanil tastac yuj chic'. Añejtona' malaj junoc mach slajvican smul, tato malaj chic' tz'el yuj smul chi'.

Yac'nac sb'a Cristo silab'oc

23 Yovalil yac'nac juntzañ silab' chi' eb', yic sacb'ican juntzañ chi' masanil. Palta a juntzañ chi', yeñulñej juntzañ tas ay d'a satchaañ yaji.

9.15-16 **9:16** A d'a sti' eb' griego, a jun “trato” syalpaxelc'ochi “testamento”. A jun testamento chi', a junoc uum sb'ocan junoc anima ayic manto chamoc. Syalcan d'a jun uum chi' mach b'aj scan sluum, spat, noc' snoc' ma junocxo tas ay d'a jun anima sb'oancan jun uum chi'. **9.20 9:20** Ayic ix tz'ib'chaj ch'añ Antiguo Testamento, b'eyb'ab'il yuj eb' anima to smilcham junoc noc' noc' eb' yuj sch'oxanel eb' to yovalil ol elc'och strato eb' chi'.

Axo juntzañxo ay d'a satchaañ, yovalil sacb'icanel yuj junxo silab' más nivan yelc'ochi. ²⁴ Yujto a Cristo, mañ ochnacoclaj d'a jun stemplo Dios sb'onac eb' anima, yujto a jun chi', yeñulñej jun d'a val yel stemplo Dios yaji. A d'a satchaañ, ata' ochnac. Axo ticnaic, ayec' d'a yichañ Dios, van stevi cuuj. ²⁵ A viñ sat sacerdote, junjun ab'il tz'och viñ d'a yol jun lugar Yicñej Dios Yaji, yic syac' juntzañ chic' viñ silab'oc. Palta mañoclaj schiq'uil viñ syac'lab'ej. Palta axo Cristo mañ tzijtumeloc ix chami ayic ix yac'an sb'a silab'il. ²⁶ Q'uinaloc tato mañ junelñejoc ix yac' sb'a Cristo silab'oc, tecan tzijtumelxo ix chami yictax ix b'o jun yolyib'añq'uinal tic. Palta mañ ichocta ix aji. Yujto a d'a jun slajvub' tiempoal tic, junelñej ix uleq'ui. A val lac'an ix yac'och sb'a silab'il yic syiq'uel co mul. ²⁷ Yovalil junelñej ol cham eb' anima smasanil, slajvi chi' ol ch'olb'ítaj tas yaj eb'. ²⁸ Añejtona' Cristo, junelñej ix milji silab'il, yuj chi' tzijtum oñ ix ic'jiel co mul yuuj. Ayic ol jax d'a schaelal, mañxo yujoc yic'anel co mul ol jaxoc, palta ol ja yac' co colnab'il a oñ van co tañvan sjax tic.

10

¹ A juntzañ syal d'a ley Moisés, ichato yeñulñej yaj d'a juntzañ vach' tzac'anto janac. Mañoc val tz'ic'anel co mul, yujto mañoclaj jun ley chi' tz'ic'an sb'o spensar eb' anima sgana sc'och d'a Dios yuj juntzañ silab' tz'ac'ji chi' d'a junjun ab'il. ² Q'uinaloc tato sb'o spensar eb' yuj jun ley chi', tecan ochnac vaan eb' yac'an juntzañ silab' chi'. Q'uinaloc tato yel sacb'icanel eb' d'a smul, ayic

syac'an juntzañ silab' chi' eb', tecan maxtzac snacot smul eb' chi'. ³ Ocxo jun, yuj juntzañ silab' chi', snacot smul eb' d'a junjun ab'il. ⁴ Yujto max yal yic'anel co mul schiq'uil noc' vacax yed' noc' chiva.

⁵ Yuj chi', ayic ix ulec' Cristo d'a yolyib'añq'uinal tic, ix yal d'a Dios:

Max a nib'ejlaj noc' noc' tz'ac'ji silab'il d'ayach, ma juntzañxo ofrenda. Palta ix ac' in nivanil.

⁶ Max a c'anlaj noc' noc' sñusjitz'a silab'il d'ayach, ma val silab' yic slajvicanel mul.

⁷ Yuj chi' sval d'ayach: Ach in Diosal, tic tzin javi yuj in b'oan icha tas a gana, ichataxon yaj stz'ib'chajcan vab'ixal, xin chi, xchi Cristo.

⁸ A d'a sb'ab'elal ix yal Cristo chi' to malaj sgana Dios d'a juntzañ silab' sñusjitz'a chi', juntzañ noc' noc' tz'ac'ji d'ay yuj smul eb' anima. Vach'chom syal d'a ley to yovalil tz'ac'ji juntzañ chi' d'a Dios, palta max tzalajlaj yed'oc. ⁹ Ix lajvi chi', ix yalanxi Cristo icha tic: Ach in Diosal, tic tzin javi yuj in b'oan icha tas a gana, xchi. Syalelc'ochi to ix ul yac' lajvoc yopisio juntzañ silab' chi'. Axo junxo silab' ix yac' sq'uexuloc. ¹⁰ Yuj chi' a Jesucristo chi', a val snivanil ix ul yac' silab'oc d'a junelñej icha sgana Dios. Yuj jun silab' chi, lajvinacxoel co mul.

¹¹ Masanil eb' sacerdote d'a scal eb' quetchoñab', liñanq'ue eb', ayñejoch eb' d'a yopisio junjun c'u. Ichañej chi' yac'an juntzañ silab' chi' eb', palta a juntzañ chi', max yal-laj yic'anel co mul. ¹² Palta axo Jesucristo, junñej silab' yac'nac yuj co mul d'a junelñej. Ichato chi' b'ian, ix em c'ojan d'a svach' c'ab' Dios. ¹³ Ata' van stañvani masanto ol can eb' yajc'ool d'a yalañ yuj Dios. ¹⁴ Yujto junelñej tz'acvinac oñ el yuj jun

silab' chi', yujto ix lajvicanel masanil co chucal yuuj. ¹⁵ Axo Yespíritu Dios syac' testigoal sb'a d'ayoñ yuj juntzañ tic. Yujto icha tic yalnaccani:

¹⁶ A d'a yic ol lajvoc jun tiempoal chi', icha tic ol vutoc in trato yed' eb' yiñtilal Israel d'a b'aq'uiñ: Ol vac'och juntzañ in checnab'il d'a spixan eb', ichato ol in tz'ib'ejcanoch d'a spensar eb', xchi Cajal d'a Slolonel chi'.

¹⁷ Syalanpaxcan icha tic:

Mañxa b'aq'uiñ ol in nacot smul eb' yed' schucal eb', xchi.

¹⁸ Yuj chi', ayic tz'ac'jican lajvoc co mul, mañxo yovaliloc scac' junocxo silab' yuj co mul chi'.

Co nitzecoch co b'a d'a stz'ey Dios

¹⁹ Yuj chi', ex vuc'tac ex vanab', max oñ xivlaj coch d'a yol jun lugar Yicñej Dios Yaji, yujto yuj schiq'uil Jesucristo ayxo calan quic cochi. ²⁰ Syal coch yuj jun ac' b'e yic q'uinal jacob'ilcan d'ayoñ, aton jun b'e sc'axpaj ec' d'a c'apac smacul yool. A jun c'apac chi', a snivanil Cristo syalelc'och c'apac.

²¹ A oñ yuninal oñxo Dios tic, ay jun co sacerdote te nivan yelc'ochi. ²² Yuj chi', yovalil sco nitzoch co b'a d'a Dios yed' smasanil co c'ool. Mañxalaj co chab'c'olal d'ay, yujto sacxo yaj co pixan yuuj, yuj chi' mañxalaj co chucal scab'i, axo co nivanil, b'icb'ilxoel d'a jun a a' yaaxñej.

²³ Tec'an val scutej co b'a cac'anoch Dios yipoc co c'ool. Mañ caq'uec chab'ax co c'ool, yujto a Dios chi' ol yaq'uelc'och jun tas yalnaccan d'ayoñ.

²⁴ Yovalil sco na'a tas scutej co cuchb'an co b'a, scac'lan quip co xajanan co b'a yed' co c'ulan tas vach'. ²⁵ Mocab' cactejec co molb'an co b'a icha

syutej sb'a juntzañxo eb'. Yovalil squeclaj co na'a. Scac' val quip, yujto vanxo quilan juntzañ yechel sch'oxani to van sja sc'ual sjaub'al Cajal Jesús.

²⁶ A ticnaic, cojtacxo jun ab'ix te yel. Yuj chi' tato añeja' cac'anoch co pensar co c'ulan chucal, mañxalaj junocxo silab' syal yic'anel co mul. ²⁷ Tato icha chi', axoñej jun nivan yaelal sco tañveje yed' jun c'ac' sq'ue ñilñion yoc, aton jun tzoñ te xiv yuuj. Yuj jun c'ac' chi', ol lajvoquel eb' ayoch ajc'olal d'a Dios.

²⁸ Tato ay eb' spitej sb'a d'a ley Moisés, tz'ac'jioch eb' d'a yol sc'ab' chamel tato ay chavañoc ma oxvañoc testigo tz'ilani. Malaj junoc mach syal yoc' sc'ool d'a eb'. ²⁹ Axo ticnaic, tato ay oñ mach oñ sco patiquejcanel Yuninal Dios, mato malaj yelc'och schiq'uil d'ayoñ, ma scac' sq'uixvelal Yespíritu Dios, aton jun tz'ac'an svach'c'olal Dios d'ayoñ, tato icha chi', yelxom val ec'to yaelal smoj ol co cha d'a yichañ eb' ix paticanel ley Moisés chi'. Yujto a schiq'uil Cristo chi', a ac'jinac elc'och strato Dios d'ayoñ. Yuuj ix lajvicanel co mul. ³⁰ Cojtac to icha tic yaj yalancan Dios Cajal: A in ton tic ay valan vic vac'an syaelal eb'. A in ol vac' spac d'a eb', xchi. Syalanpax icha tic: A in tic, Yajal in, ol in ch'olb'itej tas yaj eb' in choñab', xchi. ³¹ Te xivc'olalxo scot yoval sc'ool Dios pitzan d'a quib'añ. ³² Palta naeccot d'a yic yalañ ayic ix b'ab'laj och saquilq'uinal d'ayex, tec'tec' ix eyuteje b'a. Ayic ix eyab'an syail, ix eyac' val eyip. ³³ Yujto ayex ix ex b'uchji. Ay ex pax ix ac'jioch yaelal d'a eyib'añ d'a yichañ choñab'. Ay ex pax ya ix eyab'i ayic ix eyilani to ay eb' ix yab' syail. Ix eyab' pax

syail yed' eb' chi'. ³⁴ Ix oc' e c'ool yuj eb' ix och d'a preso. Ayic ix laj ic'jiec' juntzañ tas d'ayex, ix eyac' techajoc. Ix ex te tzalaji yujto eyojtac to ay junxo eyic d'a satchaañ más te vach'. A jun chi' ayñejec' d'a junelñej. ³⁵ Yuj chi' mañ eyactejan e tec'anil chi'. Yujto yuj ol e cha jun spac te nivan. ³⁶ Yovalil nivan tzeyutej e c'ool, yic ol yal e c'ulan masanil tas sgana Dios, ol e chaan jun tas b'aj yac'naccan sti' to ol yac' d'ayoñ. ³⁷ Yujto icha tic syal Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:
 Jab'xoñej val, axo sjavi jun yovalil ol javoc, mañ ol ec'laj tiempo sjavi.

³⁸ A eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, ay sq'uinal eb' d'a junelñej, palta tato smeltzaj eb' d'a spatic, mañxo ol in tzalajlaj yed' eb', xchi Dios.

³⁹ Palta a oñ tic, mañ oñ lajanoclaj icha juntzañxo eb' smeltzaj d'a spatic yic satcanel eb' d'a junelñej, palta lajan oñ icha eb' ol ic'an scolnab'il d'a junelñej yujto syac'och Dios eb' d'a sc'ool.

11

A eb' ac'annac och Dios d'a sc'ool

¹ Ayic scac'anoch Dios d'a co c'ool, syalelc'ochi to scac' val och yipoc co c'ool to ol co cha tas van co tañvani. Yuj b'aj scac'och d'a co c'ool chi' cojtac sic'lab'il to a juntzañ tas manto quila', ay val eq'ui.

² A eb' co mam quicham, ochnac eb' vach'il d'a yichañ Dios, yujto yac'nac och Dios chi' eb' d'a sc'ool.

³ Yujto scac'och Dios d'a co c'ool, yuj chi' cojtac to toñej lolonnac ayic sb'oannac jun yolyib'añq'uinal tic. A juntzañ tas squil ticnaic, malaj tas yac'lab'ejnac ayic sb'oannac.

⁴ A viñaj Abel, yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' a silab' viñ yac'nac d'a Dios chi', más vach' d'a yichañ yic viñaj Caín. Yuj chi' aljinac viñ vach'il yuj Dios chi', yuj chi' chajinac jun silab' chi' yuuj. Vach'chom chamnaxo viñ, palta añaña' ichato tzato yal viñ d'ayoñ, yujto yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool.

⁵ A viñaj Enoc, yac'nac och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' pitzanto viñ yic'jinacb'at viñ yuj Dios d'a satchaña. Maña b'aj ilchajnac viñ yuj eb' anima. Syal yuj viñ d'a Slolonel Dios to ayic manto ic'jib'at viñ, tzalajnac Dios chi' yed' viñ. ⁶ Palta tato max cac'och Dios d'a co c'ool, toxon mañ jab'oc stzalaj qued'oc. Yujto a mach sc'och d'a Dios, yovalil syac'och d'a sc'ool to ay Dios chi'. Syac'anpaxoch d'a sc'ool to a tz'ac'an spac d'a eb' syac' yip sc'och d'ay.

⁷ A viñaj Noé, yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic yalannac Dios d'a viñ to van sja jun tas te ay smay manta b'aj tzuji, sc'anab'ajejnac viñ sb'oan jun nivan barco b'aj scol sb'a yed' eb' ay d'a yol spat. Yuj b'aj sc'anab'ajejnac viñ chi', ochcan chamel d'a yib'añ masanil eb' mañ c'anab'ajannacoc. Añañtona' yalnac Dios to vach' viñ d'a yichañ, yujñej to yac'nac och Dios chi' viñ d'a sc'ool.

⁸ A viñaj Abraham, yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic yavtajnac viñ yuuj, sc'anab'ajejnac viñ sb'at d'a jun lugar yalnaccani to ol yac' d'a viñ. Vach'chom manto yojtacoc viñ b'aj sb'ati, palta yactejnaccan sluum viñ, sb'atnac viñ. ⁹ Yujto yac'nac och viñ d'a sc'ool, yuj chi' ec'lejnac cajan viñ d'a jun lugar yalnaccan Dios

to ol yac' d'ay. A c'apac mantiado sb'onacq'ue viñ spatoc. Añejtona' icha chi' yutejnac sb'a viñaj Isaac yed' viñaj Jacob, yujto ay yalan yic eb' viñ schaan jun yalnac Dios chi' to ol scha eb'.
¹⁰ A viñaj Abraham chi', stañvejnac viñ sjavi jun choñab' ayem yipumal yich, aton jun choñab' a Dios naannac tas tz'aj sb'oi, añeja' b'oannac paxi.

¹¹ A ix Sara, yac'nac val och Dios ix d'a sc'ool. Yuj chi' vach'chom mañ unevumixoc ix, palta ac'jinacto yip ix yic yaljinac jun yune' ix d'a yolxo schichimal. Ay jun yune' ix aljinac, yujto yac'nac och ix d'a sc'ool to a jun yac'nac sti' d'a ix, tz'elñej'och tas syala'.
¹² Yuj chi', vach'chom ichamxo viñaj Abraham chi', vach'chom junñej pax viñ, palta tzijtum ix aj eb' yiñtilal viñ spitzvieli. Lajan sb'isul eb' icha q'uen c'anal d'a satchaañ. Lajan pax sb'isul eb' icha q'uen yarenail sti' a' mar mañxo b'ischajb'enoc.

¹³ A junjun eb' sval yab'ixal tic, manto schalaj juntzañ yalnac Dios to syac' d'a eb' ayic schamnac eb'. Palta yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool, yuj chi' ichato najat yilnach'at juntzañ chi' eb', yac'annac och spensar eb' d'ay. Icha chi' ajnac yac'an testigoal sb'a eb' to a jun yolyib'añq'uinal tic, mañ schoñab'oc eb', palta paxyalvumñej eb'.
¹⁴ A eb' icha chi' yutejnac sb'a, sch'oxnac val eb' sic'lab'il to a d'a junxo choñab' ayoch spensar eb'.
¹⁵ Q'uinaloc tato añej d'a jun schoñab' eb' yacte-jnaccan chi' yac'nac och spensar, tecan meltzajnacxi eb' ta'.
¹⁶ Palta a val d'a junxo choñab' más vach' b'aj yac'nac och spensar eb', aton jun choñab' ay d'a satchaañ. Yuj chi' max q'uixvilaj

Dios ayic tz'alji to a sDiosal eb', yujto vach'xo yaj jun choñab' ol yac' yiquej eb' chi'.

¹⁷ A viñaj Abraham chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic yac'jinac proval viñ yuj, yic'nacb'at viñaj Isaac viñ, yujto ijanoch yac'an viñ silab'oc yalani. Vach'chom yac'nac sti' Dios yuj viñaj Isaac chi', palta yac'nac elta jun pitañ yuninal viñ chi' silab'oc. ¹⁸ Yalnac Dios d'a viñaj Abraham chi' icha tic: A d'a viñaj Isaac ol pitzvoc-canel iñtilal, xchi. Icha chi' yutejnac yac'ancan sti' d'a viñ. ¹⁹ Icha chi' yutejnac viñaj Abraham chi', yujto nachajnac el yuj viñ to ay spoder Dios yac'an pitzvocxi eb' chamnac. Yuj chi', syal calani ichato pitzvinacxi viñaj Isaac chi', yac'jinacxi viñ d'a viñaj Abraham chi'.

²⁰ A viñaj Isaac chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' ayocto yalannaccan viñ yuj juntzañ tas vach' ol scha viñaj Jacob yed' viñaj Esaú. ²¹ Axo viñaj Jacob chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic vanxo scham viñ yalannaccan viñ yuj juntzañ tas vach' ol scha eb' yuninal viñaj José schavañil. Yac'nacto em sb'a viñ d'a Dios ayic yemnac ñojan viñ d'a yib'añ te' sc'ococh. ²² Axo viñaj José chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' ayic vanxo scham viñ, yalannaccan viñ to ol el eb' israel d'a yol yic Egipto. Yalannacpaxcan viñ, yuj tas ol yutoc sb'aquil viñ eb'.

²³ A smam snun viñaj Moisés, yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool, yuj chi' ayic yaljinac viñ, oxe' ujal sc'ub'ejnac el viñ eb', yujto yilnac eb' to te vach' yilji viñ. Mañ xivnacoclay eb' d'a sley viñ rey tz'alani to smiljicham eb' unin tzato alji. ²⁴ Axo

viñaj Moisés chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic yelnac q'uinal d'a sat viñ, mañxa sgana viñ tz'alji to a ix yisil viñ sreyal Egipto ay yune' viñ. ²⁵ Mañ yalnacoclaj sc'ool viñ yac'an sgana yed' juntzañ chucal, yujto yojtac viñ to eq'uelb'añej tz'ec' juntzañ chi'. Yuj chi' sna viñ to más vach' syab' syail viñ yed' eb' schoñab' Dios. ²⁶ Snaannac pax viñ to más vach' syab' syail viñ sb'uchji yuj Cristo. Masanil juntzañ sb'eyumal Egipto chi', malaj yelc'och d'a viñ, yujto yac'nac och spensar viñ d'a jun ol yac' Dios d'ay. ²⁷ Yac'nac val och viñ d'a sc'ool, yuj chi' elnac viñ d'a yol yic Egipto chi'. Mañ xivnacoclaj viñ d'a yoval sc'ool viñ rey chi'. Tec'tec' val yutejnac spensar viñ, ichato ochnac q'uelan viñ d'a jun mañ chequeloc, aton Dios.

²⁸ A viñaj Moisés chi', yac'nacoch Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' sc'anab'ajejnac viñ yic'anel yich jun q'uiñ yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto. Yalannac viñ d'a eb' yetisraelal to slaj stzicoch chic' eb' d'a spuertail spat, yic max cham sb'ab'el unin eb' yuj jun ángel ay yopisio smilancham anima. ²⁹ A eb' israel chi', yac'nac och eb' d'a sc'ool, yuj chi' ec'nac eb' d'a snañal a' Chacchac Mar, icha quec' b'aj taquiñ b'e. Axo pax eb' aj Egipto jun, scomon ac'lejnac proval eb' yeq'ui, palta masanil eb' jic'vinaccham yuj a'.

³⁰ A eb' co mam quicham, yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool, yuj chi' ayic slajvinac yuquil c'ual yec' oyoyoc eb' d'a spatic choñab' Jericó, laj emnac lañaljoc yipumal yich smuroal jun choñab' chi'. ³¹ A ix Rahab, vach'chom ajmul ix ix, palta yac'nacoch Dios ix d'a sc'ool. Maj chamlaj ix yed'

eb' spitejnac sb'a d'a Dios, yujto vach' yutejnac sb'a ix schaan eb' israel ec' iljinac chajtil yaj jun choñab' chi'.

³² Tzijtumto tas syal valanb'at d'ayex, palta mañxalaj tiempo sval yab'ixal viñaj Gedeón, viñaj Barac, viñaj Sansón, viñaj Jefté, viñaj David, viñaj Samuel yed' eb' viñ schecab' Dios. ³³ A eb' chi', yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool, yuj chi' ay eb' ac'annac ganar juntzañ nación ayic yac'annac oval eb' yed'oc. Ay eb' tojol yutejnac yac'an yajalil. Ay eb' chaannac tas alb'ilcan yuj Dios. Ay eb' macchannac sti' noc' choj. ³⁴ Ay eb' ac'jinac tup juntzañ c'ac' te ov. Ay pax eb' colchajnaqueli ayic ijan smiljinaccham eb' d'a q'uen espada. A eb' malaj yip, ac'jinac yip eb', tec'an yutejnac sb'a eb' d'a oval, yuj chi' elnac lemnaj eb' soldado ch'oc choñab'il d'a eb'. ³⁵ Ay eb' ix ix pitzvinacxi eb' schamnac, schaanacxi eb' yune' eb' ix chi'.

Palta ay pax juntzañxo eb' chamnac yuj juntzañ yaelal ac'jinac och d'a yib'añ. Mañ yalnacoc sc'ol eb' yac'ji el d'a libre, yic vach' ol yac' ganar eb' spitzvixi, ol schaan junxo sq'uinal eb' más vach'. ³⁶ Ay juntzañxo eb' yab'nac syail sb'uchji, smac'ji. Laj tzeç'chajnac eb' d'a q'uen cadena, ochnac pax eb' d'a preso. ³⁷ Ay eb' juljinaccham d'a q'uen q'ueen. Ay eb' jochjinac d'iñchaj snañal d'a q'uen sierra. Ay eb' ac'jinac och yaelal d'a yib'añ. Ay pax eb' miljinaccham d'a q'uen espada. Ay eb' ichñej ta' b'eynac eq'ui, añej stz'umal noc' calnel, noc' chiva ochnac spichuloc eb'. Te meb'a' eb'. Tzijtum val yaelal yab'nac eb'. Ac'jinac och syaelal eb'. ³⁸ Mañ smojoc eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic yec' juntzañ anima vach' tic d'a scal. A eb'

chi', ichrējta' ec'nac eb' d'a tz'inan luum yed' d'a tzalquixtac. Ec'nac cajan eb' d'a yoltac q'uen rīaq'ueen yed' d'a yoltac olan. ³⁹ Masanil eb' chi', vach' eb' d'a yichañ Dios, yujto yac'nac och Dios chi' eb' d'a sc'ool. Vach'chom icha chi' eb', palta mañ schanacoc jun b'aj yac'naccan sti' Dios to ol yac' d'a eb'. ⁴⁰ Yujto ay jun tas ec'b'al svach'il nab'ilxo yuj Dios d'ayoñ, yuj chi' majto yic'laj sb'a tas nab'il yuuj d'a yib'añ eb' chi', masanto ol oñ smolb'ej yed' eb' chi', ichato chi' ol yic'an sb'a.

12

Caq'uecoch co pensar d'a Jesús

¹ Tzigtum eb' ch'oxannac eli to yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool. A ticnaic, ichato oyanoch eb' d'a co patic quichañ. A oñxo tic van cac'an quip icha eb' tz'ac'an carrera. Yuj chi' yovalil squiq'uel juntzañ icha icatz ayoch d'a quib'añ. Añejtona' yovalil scactejcan juntzañ chucal ichato b'ac'anoch d'ayoñ. Yovalil tec'an scutej co b'a cac'an quip icha eb' tz'ac'an carrera chi'. ² Caq'uec val och co c'ol d'a Jesús, aton tz'ac'an cac'och Dios d'a co c'ool, scolvajñej qued'oc masanto tzoñ tec'c'aji. Yab'nac val syail d'a te' culus. Malaj ix aj snaani vach'chom q'uixvelal ix utaji ayic ix chami, yujto yojtac to ayic slajvi yab'an syail chi', tzalajc'olal yico'. Ix c'och c'ojan d'a svach' c'ab' Dios.

³ Yuj chi', tze na val cot sb'eyb'al Jesús chajtil yutejnac yac'an techaj syaelal yuj eb' chuc. Tato icha chi', mañ ol ex tzactzajoc, mañ ol somchaj pax el-laj e pensar. ⁴ A ex tic, vach'chom tze chaquel juntzañ chucal, palta manto ac'joc ochlaj chamel

d'a eyib'arı icha ajnac Jesús chi'. ⁵ Tecan ix sat d'a e c'ool tas yalnaccan Dios d'ayoñ, ayic ix yecan co na to yuninal oñxo. Syalcan d'a Slolonel Dios icha tic:

Ach vuninal, mañ a patiquejel scachnab'il Dios, mocab' cot oval ayic syac'anoch a yaelal.

⁶ Yujto a eb' xajanab'il yuuj, aton eb' chi' scacha', syac'anoch syaelal masanil eb' schaoch yuninaloc, xchicani.

⁷ Yoalil scac' techaj juntzañ yaelal syal tic. Icha tz'utaj junoc uninab'il yuj smam, icha chi' tzoñ yutej Dios, yujto yuninal oñ. ¿Tom ay junoc uninab'il max mac'ji yuj smam? ⁸ Q'uinaloc max yac'och co yaelal icha tz'utaj eb' uninab'il, mañ oñ yuninaloclay syal chi', mitz' uninñej caj d'ay. ⁹ Naec val jun tic: Ayic yunetac oñto, tzoñ mac'ji yuj co mam co nun, yuj chi' sco c'anab'ajej eb', ocoxom ticnaic, ¿tom mañ ol co c'anab'ajej Dios yuj co yaelal syac'a, yic sco cha co q'uinal d'a junelñej? ¹⁰ A eb' co mam ay d'a yolyib'arıq'uinal tic, syac'och co yaelal eb' janic'oc tiempo, icha sgana eb'. Palta axo Dios, syac'och co yaelal yic vach' tzoñ aji, yic vach' tojol tz'aj co pensar icha spensar. ¹¹ Yel toni, ayic syac'anoch co yaelal Dios, malaj juneloc tzoñ tzalaj d'a elarıchamel. Palta tato sco cha cab'i, c'ojanc'olal stojolb'i co b'eyb'al yuuj, sja co junc'olal.

Ay smay co paticanel Dios

¹² A ex mach ex schab'ax e c'ool, ichato malaj yip e c'ab', ma ichato sich'inac el e yoc. Aq'uec val eyip, yic vach' ol ex tec'c'ajoc. ¹³ Tze b'eyb'alan

tojol b'eyb'al, yic a ex ichato coxo ex, ol vach' b'o e pensar, mañ ol ex vach' juvoc el-laj.

¹⁴ Tzeyac'an val e yip, yic junc'olal tzex aj yed' eb' anima smasanil. Tzeyac'an val eyip e b'eyb'alan vach'il, yujto a eb' chuc sb'eyb'al mañ ol yil-laj co Mam Dios eb'. ¹⁵ Tzeyil val e b'a, yic malaj junoc ex tze patiquejel Dios jun tz'ac'an svach'c'olal d'ayoñ, yujto talaj spitzvi junoc chucal d'a e cal icha sq'uib' junoc ariç'ultac stacjuel tas vach' yuuj. Tato icha chi' ay talaj nañaloc ex tzex juviel yuuj. ¹⁶ Malajocab' junoc ex tzex em d'a ajmulal. Malajocab' junoc ex tze patiquejel juntzañ yic Dios syac' d'ayex icha yutejnac sb'a viñaj Esaú. A viñ chi', b'ab'el unin viñ, yuj chi' a viñ ay yalan yic schaancan juntzañ tas d'a smam. Palta yed' jun uc'ab' vael schoñnac el jun b'aj ay yalan yic viñ chi'. ¹⁷ Cojtac, ayic slajvinac chi', snib'ejnacto viñ ac'ji yic yuj smam chi', palta majxo ac'jilaj d'a viñ. Vach'chom te oc'nacto viñ, palta majxo yal-laj sq'uexanxi tas yalnac smam viñ chi'.

¹⁸ A oñ tic, mañ lajanoc scutej co b'a icha eb' quetchoñab' Israel d'a peca'. Yujto a eb' chi', xid'naquec' eb' d'a jun vitz b'aj chequel to ay jun c'ac' sq'ue riñionoc, aton vitzal Sinaí. Ata', te q'uiç'q'uinal, max yal-laj quilani. Ec'nac pax jun chacxuxum ic' ta'. ¹⁹ Yab'nac eb' yoc' jun trompeta. Yab'annac eb' yoch sjaj Dios sloloni. A eb' ab'an slolon chi', tevi val eb' d'a viñaj Moisés, yic maxtzac lolon Dios chi' d'a eb'. ²⁰ Icha chi' yutejnac sb'a eb', yujto maj techaj yuj eb' yab'an jun schecnab'il syal icha tic: Tato ay junoc mach sja d'a jun vitz tic, vach'chom junoc noc' noc', yovalil ol juljoccham d'a q'uen q'ueen, xchi. ²¹ Te

xivnac eb' yilan juntzañ chi'. A viñaj Moisés pax chi', yalnac viñ icha tic: Tzin ib'xi val yuj xivelal, xchi viñ.

²² Palta a oñxo tic, mañoc talaj ayb'at co pensar. Yujto a d'a jun tzalan scuch Sion yed' d'a jun choñab' yic Dios pitzan, ata' ayb'at co pensar. A jun choñab' chi', aton jun Jerusalén ay d'a satchaañ, jun b'aj mañxo b'ischajb'enoc eb' ángel.

²³ A eb' yuninalxo Dios qued'oc, eb' tz'ib'ab'ilxo sb'i d'a satchaañ, smolb'ej sb'a eb' d'a tzalajc'olal. Ayoch co pensar d'a Dios, aton Sjuezal masanil anima. Ay pax b'at co pensar b'aj ay spixan eb' vach' sb'eyb'al, aton eb' tz'acanco yuj Dios. ²⁴ Aypaxoch co pensar d'a Jesús, jun tz'ac'anelc'och jun schab'il strato Dios. Ay pax och co pensar d'a schiq'uil. A schiq'uil chi' tz'ic'anel co mul, ichato stzicjiec' d'a quib'añ. A schiq'uil chi', ichato tzoñ sc'an nivanc'olal d'a Dios, mañ lajanoc yed' schiq'uil viñaj Abel, yujto a yic viñ chi', sc'annac ec' spac.

²⁵ Yuj chi' yovalil squil val co b'a, yic vach' max co patiquejel Dios chi' yujto a' van slolon d'ayoñ. A eb' paticannaquel d'a peca', ayic scachjinac eb' d'a yolyib'añq'uinal tic, mañxo yalnacocljay yel eb' d'a syaelal. Ocoñxom a oñ tic, ¿tom ol yal co colan co b'a, tato sco patiquejel jun tz'alancot d'ayoñ d'a satchaañ? ²⁶ Ayic slolonnac d'a peca' chi', ib'xinac val lum luum tic. Palta a ticnaic syala': A d'a junelxo, mañocñej lum luum tic ol vac' ib'xoc, ol vac'pax ib'xoc satchaañ, xchi. ²⁷ A jun lolonel "d'a junelxo" syal chi', syalelc'ochi to masanil tas b'ob'il yuuj, ol stzicub'tañej ol sataneli. Axo juntzañ max ib'xilaj ol can d'a masanil tiempo.

²⁸ A jun maj ib'xocljay chi', aton jun lugar ol yac'

Dios d'ayoñ b'aj ayoch yajalil. Caq'uec yuj diosal d'ay yuj jun tic. Caq'uec em co b'a d'ay d'a smasanil co c'ool icha sgana. Coñ xivec d'ay. ²⁹ Yujto a co Diosal, lajan icha c'ac' slajviel masanil tas yuuuj.

13

A tas scutej co b'eyb'al

¹ Mañ cactejecc co xajanan co b'a, yujto junxoñej co Mam. ² Mocab' puraloc scac' sposado eb' tz'ec' d'ayoñ, yujto mañ cojtacoc mach eb'. Ay eb' ac'jinac sposado eb' ángel, palta maj nachajel yuj eb' tato ángel eb' b'aj vach' yutejnac sb'a eb' chi'.

³ Co naeccot eb' ayoch d'a preso, ichato preso caj yed' eb'. Co naeccot eb' ayoch d'a syaelal, ichato a oñ jun scab' syail yed' eb'.

⁴ Ayic squic'lan co b'a yed' quetb'eyum, ayocab' yelc'och jun ic'lajb'ail chi' d'ayoñ. Yovalil añej d'a quetb'eyum junjun oñ scac'och co pensar. Yujto a Dios ol ch'olb'itan eb' tz'em d'a ajmulal, ol ac'jocb'at d'a yib'añ eb'.

⁵ Mañocñej q'uen tumin scac'och co pensar co sayani. Coñ tzalajec yed' jab'oc tas ay d'ayoñ, yujto syal Dios: Malaj b'aq'uiñ ol ex vactejcani, malaj b'aq'uiñ ol ex vactejcan e ch'ocoj, xchi. ⁶ Yuj chi' d'a smasanil co c'ool scal icha tic:

A Cajalil scolvaj qued'oc. Mañ ol oñ xivlaj yuj tas ol oñ yutoc eb' anima, xco chi.

⁷ Tze nacot eb' e tañvumal, aton eb' alannac el slolonel Dios d'ayex. Tze nacoti tas ajnac eb' yuj svach' b'eyb'al. Icha yutejnac eb' yac'anoch Dios d'a sc'ool, icha pax chi' tzeyutej e b'a a ex tic.

⁸ A Jesucristo, icha yaj d'a peca', icha chi' yaj ticnaic, añeja' icha chi' ol aj d'a masanil tiempo.

⁹ Mañ eyac' ixtaxel e pensar yuj juntzañxo ch'oc c'ayb'ub'al tz'alji. Vach' tato tz'ac'ji stec'anil co pensar yuj svach'c'olal Dios syac' d'ayoñ. Xal juntzañ comon checnab'il tz'alan yuj tas sco va'a, max tec'c'ajlaj co pensar yuuj. Yujto a juntzañ checnab'il chi', malaj jab'oc yopisio sb'oan spensar eb' sb'eyb'alani.

¹⁰ A oñ tic, ay jun co silab' ch'oc yeli. Axo eb' sacerdote d'a scal eb' quetisraelal tz'ac'an servil Dios d'a yol stemplo, malaj yalan yic eb' schi'an jun silab' tic. ¹¹ Yujto a viñ sat sacerdote chi', syic'b'at schiq'uul juntzañ noc' noc' viñ d'a jun cuarto Yicñej Dios Yaji, yuj yic'anel mul. Axo snivanil juntzañ noc' noc' chi', max chijilaj, palta to sñusjitz'a d'a stiel choñab'. ¹² Icha chi' ix aj yab'an syail Jesús, a d'a stiel choñab' ix chami, yic vach' a schiq'uul tz'ic'anel co chucal. ¹³ Yuj chi', coyec yed' Jesús b'aj ix ic'jiel d'a ti' choñab' chi', syalelc'ochi to lajan tz'aj co paticajel yed'oc. ¹⁴ Yujto a jun yolyib'añq'uinal tic, mañ co choñab'oc d'a junelñej, palta ay jun co choñab' toto ol javoc, aton jun chi' van co tañvani. ¹⁵ Yuj chi', yovalil scalñej vach' lolonel d'a Dios yuj Jesucristo. A juntzañ vach' lolonel scal tic d'a Dios, aton co silab' yaji. ¹⁶ Mocab' sat d'a co c'ool co c'ulan juntzañ tas vach', tzoñ colvajpax d'a eb' quetanimail. Yujto añeja' co silab' yaj pax juntzañ tic d'a Dios, stzalaj val yed'oc.

¹⁷ Tze c'anab'ajej tas syal eb' e tañvumal. Aq'uec och e b'a d'a yol sc'ab' eb', yujto a eb' van ex yilani. Yojtac eb' to ol yac' entregar scuenta eb' eyuuj d'a Dios. Vach' tzeyutej e b'a, yic stzalaj eb' yilan jun

munlajel chi', yic max cus eb'. Tato tzeyac' cus eb', mañ vach'oc eyico'.

¹⁸ Lesalvañec cuuj, cojtac to malaj tas syal yalji d'a co patic, yujto co gana vach'ñej scutej co b'eyb'al d'a masanil tasi. ¹⁹ Tzin c'an val d'ayex, yic tzex lesalvi val vuuj, yic ol yal in c'och d'ayex junelxo d'a elañchamel.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

²⁰ A Dios tz'ac'an junc'olal, aton jun ac'jinac pitzvocxi Cajal Jesucristo d'a scal eb' chamnac. A Jesucristo, icha yaj viñ Tañvum Calnel, icha chi' yaj d'ayoñ, te nivan yelc'ochi. Yuj schiq'uil ix elc'och jun strato Dios yac'nac d'ayoñ d'a junelñej.

²¹ In gana to sb'o val e pensar yuj Dios, yic vach'ñej tzex aji, tze c'ulan icha sgana. In gana paxi to vach' tzoñ aj d'a sat yuj Jesucristo, yic stzalaj qued'oc. Nivanocab' yelc'och Cristo d'a masanil tiempo. Amén.

²² Ex vuc'tac ex vanab', tzin c'an val d'ayex to nivan tzeyutej e c'ool d'a juntzañ lolonel svalb'at tic, yic svecan e na'a, vach'chom quenñej svalb'at d'ayex d'a jun carta tic. ²³ Svalb'at eyab'i to ix el viñ cuc'tac Timoteo d'a libre. Tato ol ja viñ d'a tic d'a elañchamel, ol b'at viñ vuc'levoc ayic ol in b'at ex vila'.

²⁴ Svac'b'at stzatzil sc'ool eb' e tañvumal ta'. Svac'anpaxb'at stzatzil e c'ool e masanil ex yic exxo Dios ved'oc. Yed' pax eb' cuc'tac aj Italia, syac' pax b'at stzatzil e c'ool eb'.

²⁵ Aocab' Dios syac' svach'c'olal d'ayex e masanil.

A Ch'an Biblia D'a Chuj San Mateo
The Holy Bible in the Chuj San Mateo language of
Guatemala

La Santa Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán

copyright © 2007 Sociedad Bíblica de Guatemala

Language: Chuj de San Mateo Ixtatán (Chuj)

Dialect: Ixtatán

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

43e98fca-30dd-583b-b172-dc26d705ee90